

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta dohánytözsdejében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.

Tanítóknek, aljegyzőknek, irnokoknak, földmiveseknek és szerényebb javadalmazásu hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Uj alakulás előtt.

A legközelebbi politikai constellációk három eshetőségével állunk szemközt. Vagy megegyeznek a koalíciós pártok egymással, annak az új programnak az alapján, melyet Kossuth, Andrássy, Wekerle és Zichy legutóbb kidolgoztak, de melyhez Justh és Holló hozzá nem járultak, — s akkor létre jön egy külsőleg kompakt, dinasztikus szempontból állandó kormányzásra alkalmas többség, de nemzeti tartalom nélkül való 48-as elvektől, függetlenségi törekvésektől megfosztott, a politikai erkölcs tiszta gunyájából kivetkőztetett hatalmi párt; vagy pedig a korona megbizsa a függetlenségi pártot kormányalakítással, s akkor megismétlődnek az 1875-iki politikai alakulások, amelyek Tisza Kálmán és elvtársait alkotmányunk sajtósági helyzetének kényszere alatt a 67-es alapra vezették. Mert, hogy Justh, Holló és Batthyány nem igen fognak igyekezni azoknak az akadályoknak az elhárítására, melyek a 48-as programpontra érvényesülése előtt tornyosulnak, az holtbizonyosság. Hiszen ezzel eljátszanák a koronánál netán szerzendő bizalmukat, melynek egyedüli erős alapja a minden irányban való alkalmazkodás. Lenne tehát egy negyvennyolcas kormány — 67-es alapon, vagyis függetlenségi elvek nélkül.

Minthogy azonban minden jel arra vall, hogy a korona a kuruckodó 48-as urakat kormányalakítással megbizni nem fogja, valószínűnek látszik, hogy valamely hivatalnokminiszterium fogja a mostani kormányt fölváltani. Ha ez a miniszterium létre jön, első feladata kétségtelenül az lesz, hogy új

pártalakítást, s ezzel — oktrojált új választási törvény segítségével — egy egységes többségi párt megszerzését kísérelje meg.

A mostani kormány — ugyilátszik — tiszta helyzetet akar teremteni. Néhány nap múlva tehát megtudjuk, hogy a közel jövővel miként állunk. Az ország érdeke azt kívánja, hogy az átmenet, a politikai átalakulás simán, békésen, minden rázkodtatás nélkül menjen végbe. De bármiképpen történjék, bármi jöjjön is a mostani állapotoknak a nyomába — ennél rosszabb, veszedelmesebb helyzet aligha következhetik. Több bajt, kárt, nyomorúságot, mint amennyit a koalíciós kormány az ország nyakára zúdított, semmiféle más miniszterium előidézni nem képes. E tekintetben a mostani uralom versenyen kívül áll.

A vidéki sajtó.

A közélet minden osztálya mozgolódik, szervezkedik. Csak a vidéki sajtó volt az, mely közömbösen tűrte azt a sok mellőztetést és sérelmet, amiben évtizedeken át része volt. A napokban ez az osztály is megmozdult. Az alkalmat és alapot Pető Lajosnak, a Bács megye szerkesztőjének a Magyar Újságkiadók Szövetségéhez beterveztett indítványa adta meg.

A vidéki sajtó tarthatatlan állapotával ugyitt, mint más helyen még többször fogunk foglalkozni. Reá fogunk mutatni a bajok forrására és az orvoslás módjára. Ezuttal leközelítjük szerkesztőnknek a szövetség közgyűlésén, a vidéki lapok érdekében elmondott beszédét s az annak nyomán fölhangzott fölshóvalásokat.

Dr. Marton Sándor jogtáucos felolvastván Pető Lajos indítványát, Zilahy Simon elnök felhívja Petőt indítványának megokolására.

Pető Lajos: Mindenkinek, aki elfogulatlanul, igazságosan gondolkodik, — aki a közkérdésekkel szemben való állásfoglalását nem a saját egyéni és üzleti érdekei szerint irányítja, el kell ismernie, hogy a most felolvasott indítványomban foglalt kívánalmak méltányosak, jogosultak. Ezeknek a kielégítését az igazság követeli meg. Az illetékes tényezőknek tehát kérelmünket teljesíteniök kell. És én hiszem, hogy teljesíteni is fogják, hogyha mi ezek mellett egyértelműen, erőteljesen, határozottan állást foglalunk s hogyha céljaink eléréseért minden rendelkezésünkre álló tisztességes és törvényes eszközt igénybe veszünk.

A hírlapkiadás terén jelenleg fennálló állapot annyira visszas, igazságtalan és a sajtó tulajdoni részére megrösznyenítő és káros, hogy azon mielőbb változtatni és az ijesztő bajokat radikálisan orvosolni kell.

Tisztelt közgyűlés! Ha párhuzamot vonok a külállamok sajtóviszonyai és a mieink között, arra a szomorú tapasztalatra jutok, hogy mindenütt a méltányosság, igazság elve uralkodik, csak nálunk, Magyarországon tombol az egyenlenség, az igazságtalanság, a jogfosztás. Más államokban, tisztelt közgyűlés, nem nyújtanak előnyt, kedvezményt a sajtó egyik részének a másik rovására, hanem valamennyit egyazon bánásmódban, egyforma támogatásban részesítik. Így aztán az egyforma erők tisztességes mérkőzése egészséges állapotokat teremt.

Csak egynéhány példára akarok utalni, tisztelt közgyűlés. Nézzük csak a nagy, hatalmas Németország viszonyait. Ott az állam vezetői már rég belátták, hogy a sajtó erejét, hatalmát nem szabad központosítani, hanem decentralizálni kell; nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is erősíteni kell a sajtó állását. És ez a helyes nézet, üdvös fölfogás idézte elő azt az egészséges, az állam érdekeivel összhangban álló állapotot, hogy Németországban ma a vidék lapjai: a Frankfurter Zeitung, a Kölnische Zeitung, a Hamburger Correspondent, Hamburger Nachrichten s más provinciális lapok épp oly magas színvonalon állanak, épp oly tekintélyesek, erőteljesek, mint például a fővárosban, Berlinben megjelenő Norddeutsche Allg. Zeitung, Tagblatt,

Bács-Bodrogvármegye monografiája.

Zenta.

— Eredeti tárca. —

(4)

Zenta város leírását Kalmár Simon zentai joghallgatóra bizták. Hogy miért éppen ő reá, a kinek munkássága, közéleti szereplése és irodalmi tudása — jóllehet értékesek — nincsenek arányban azzal a nagy, felelősségteljes föladattal, melynek teljesítésére több elzántsággal, mint jogosultsággal vállalkozott? Itt is alighanem az a pártpolitikai irányzat volt a rugó, a mozgató erő, mely Zentán minden közkérdéssel össze van kapcsolva. Kalmár Simon azzal a 15 oldallal, melybe Zenta város multjának és jelenének adatait belevitte, sokat bajlódott, fáradozott. Nehéz fizikai munkát végzett, amíg »Bács-Bodrogvármegye egyetemes monografiája«, »Dudás Andor — Zenta története«, »Iványi — Szabadka város története«, »Századok«, »Dudás Gyula — Bács-Bodrogvármegye régészeti emlékei«, »Szücs Lajos — A zentai gimn. története«, »Érdújhelyi Menyhért — A kalocsai érsekség története«, »Ugróczy Ferenc — Zentai ütközet«, »Gracza Szabadságharc története«, »Veráncsics Antal művei«, »Széremi emlékiratai« című művekből és a város történelmére vonatkozó jegyzőkönyvekből és okiratokból az adatokat összegyűjtötte és csoportosította. Hogy a monografiának ez a része mégis mögötte van a többinek, hogy hiányzik róla a csiszoltság, az irodalmi zománc és az eredeti adatoknak nemesebb tartalma, arról a fiatal író valóban nem tehet. Ó tehetségéhez, erejéhez mérten megtette kötelességét.

A leírás fejezetei ezek: A város eredete. A

mai város. A vidék leírása. Története. Az Árpád-kori város. Szintarév mezőváros. Polgárháború Szegeddel. Ez utóbbi fejezet a következő érdekes történelmi esetet tartalmazza:

»A hatalmasan fejlődő város csendes nyugalmát 1470 körül a Szegeddel vívott valóságos háború zavarta meg. A budai káptalan megbízottjai ugyanis a szegedi polgárokat, akik szeremségi szőlőkből Zentán keresztül szállították haza termésüket, jogtalan váموkkal terhelték meg. A szegediek panaszzsal fordultak Mátyás királyhoz. A király figyelmeztette a káptalant, hogy a jogtalan vámszedést szüntesse meg. A káptalan ügyet sem vetett az intelemre. Erre Mátyás fölhatalmazta Szeged városát, hogy Zentát foglalja el.

Szeged élt e hatalommal s 1475-ben Zentát fegyveres erővel megtámadta, s erős küzdelem után bevette.

A káptalan azonban nem nyugodott bele a helyzetbe, hanem Szeged városát beperelte. A per Báthory István országbíró előtt folyt le s egyezséggel végződött. E szerint Szeged visszatá Zentát a káptalannak, viszont a káptalan kötelezte magát, hogy amennyiben az ujonnan megállapított vámdíjteleket megszegné, esetenként 100 marka pénzbírságot fizet.

II. Ulászló adománylevele. A város pecsétje. A mohácsi vész. A hódoltság korában. A város névváltoztatása. (A városnak ezek voltak a nevei: Zinta, Szinta, Zintharew, Szénta, majd 1750-ben Zenta lett.) Az első zentai csata. A zentai sziget. A sánc. Zenta a vármegye kebelében. (Az 1741. évi XVIII. t.-c. megszüntetvén az eddigi határvidéket, Zentát a vármegyébe kebelezték, ami miatt a szerb lakosság zugalódott, s lázadásban tört ki. Majd Besszarabiába vándorolt ki, ahol új községet alapított, ugyancsak Zenta néven.) A kamarai kerület kora. (Mária Terézia 1751-ben

Zentát más kilenc községgel kiszakította a vármegyéből s »szabadalmazott tiszai kamarakerület«-té tette.) Települések. Koronaterület. A céhrendszer. Városfejlesztés. A szabadságharc. Tanügyi haladás. Az urbéri per. A tiszai vashid. A város leírása. (Ezt meglehetősen részletességgel és kellő körültekintéssel, de azért a pártpolitikai tendencia hatása alatt végezte.) Mezőgazdaság. (Az egész zentai határ 374 km², vagyis 65,000 hold, amiből 60,000 hold a termőföld. A termőföld ily nagy mennyisége ellenére, Zenta népe meglehetősen szegény, ami az aránytalan birtokeloszlásnak tulajdonítható. A 60,000 holdnyi földből 10,000 hold a városé. A többi 50,000 hold 6636 tulajdonos közt oszlik meg és pedig akként, hogy 30,000 hold 59 nagybirtokos kezén van, 20,000 hold pedig 2074 kis- és törpebirtokos közt oszlik meg. 4500 ugynevezett »mezőgazda« csak mint napszámos és haszonbértelő gazdálkodik, s ez utóbbiak teljesen vagyontalanok.)

A kereskedelem föllendülése. Közigazgatás. Tanintézetek. Egészségügy. Városi gazdálkodás. (A legutóbbi költségvetés szerint Zenta évi szükséglete 1.100,000 korona. Ebből 250,000 kor. 50%-os pótdóval fedeznek. A tanügyi kiadások összege 200,000 kor., a gazdaságiak 150,000 kor., a közigazgatásiak 186,000 kor.) Társadalmi élet. Testületek, egyletek. (A zentai függetlenségi köről, melyhez író közel áll, részletező adatokat találunk, de már a Független polgárok köréről csak annyi a megjegyzése, hogy »ellenlábasa« az előbbinek.)

A képek ezek: Főtér a róm. kath. templommal. A városi szegények háza. A Tiszapart. Az alsóvárosi templom. A városháza. A zsinagóga. A Szentháromság-szobor. A tűzoltólaktanya.

(Folytatjuk.)

Pető Lajos.

Nazionál Zeitung stb. Ugyanigy vagyunk Olaszországgal is, ahol a milánói, flórenci és turini lapok épp oly elsőrendű lapok, mint a Rómában megjelenő *Osservatore*, *Corriere* vagy *Popolo*. Svájcban is a zürichi, baseli, genfi lapoknak egy az értékük. Sőt Oroszországban is...

Zilahy Simon elnök: Oroszországban?

Pető Lajos: Igen, Oroszországban is, az abszolutizmus ősi fészkeiben, ahol pedig a cenzurisztikus törekvés megköveteli a centralizációt, a moszkvai és varsói lapoknak épp oly nagy a tekintélyük, mint a szentpétervári *Sznyeít-é*, *Nowja Wrenya-é*, vagy *Journal-é*; mert a hatalom ott is egyformán támogatja a lapokat.

Zilahy Simon: Oroszországban a hatalom támogatja a sajtót?

Pető Lajos: Egyforma bánásmódban részesíti őket. Egyiknek sincs több előnye, joga a másiknál.

Es minálunk, tisztelt közgyűlés? Legjobb lenne erről hallgatni. Mert pirulunk, szégyenkezünk kell az itteni állapotok miatt. Nekünk hiába vannak kitűnően szerkesztett, nagy gondal és alapos hozzáértéssel adminisztrált vidéki lapjaink, mint például a *Szegedi Napló*, *Szegedi Híradó*, *Pécsi Napló*, az *aradi*, *nagyvárad*, *kolozsvári*, *miskolci* stb. terjedelmes újságok; ezeknek vezetői hiába fejtenek ki nagy tudást, emberföltötti erőt s hiába áldoznak vagyont, — nem képesek a sajtóteknélynék arra a magas fokára emelkedni, mely őket és velök együtt a vidéki sajtó igen sok organumát joggal megilletik.

Sugár Ottó: És miért?

Pető Lajos: Hogy miért? Mert a vidéki sajtó törekvéseinek, céljainak elérése elé akadályt gördít a mindenkori kormány által gyakorolt hibás rendszer s ennek folytán, ennek hatása, nyomása alatt az újságkiadók közt fennálló kartársi kapcsolatok folytonos lazulása, a kollegiális érzések elfajulása.

No de nem folytatom, tisztelt közgyűlés, általánosságban. Rátérek a részletekre. Megvizsgálom az indítványt tételre. Nézzük csak:

A *vasúti hirdetések* közlésénél a kormány alig veszi figyelembe a vidéki lapokat. (Igaz. Ugy van.) Abból a 3 millió koronából, amit a kormány erre a célra költ, a vidéki lapoknak csak egy csekély összeg jut. Pedig... (Felkiáltások a fővárosi lapok képviselői részéről: Dehogy költenek 3 milliót.) Pedig 30 fővárosi napilap mellett 580 vidéki lap is van. (Ugy van.)

Zilahy Simon elnök: A felszólalónak az az állítása, hogy a kormány 3 millió koronát költ vasúti hirdetési célokra, nem felel meg a tényeknek. Pető kartársunkat figyelmeztetem, hogy mellőzze az olyan adatokkal való hatáskeltést, melyek a tényekkel ellenkeznek s melyek alkalmasak a kartársak egy részénél az izgalmas hangulatot fölidézni. Ha így folytatja, kénytelen leszek tőle a szót megvonni. (Mozgás.)

Pető Lajos: Tisztelettel fogadom az elnök ur figyelmeztetését. De megállapítom, hogy az

elnök ur az ő egyéni és állásának tekintélyét elene szegezi az én igazságaimnak, érveimnek. Azt hiszem, tisztelt közgyűlés, hogy a szólás-szabadságnak legegységesebb föltétele, hogy állításaim bizonyítására magam hordjam össze az adatokat és érveket. (Ugy van.)

Sümegei Vilmos: Teljesen igaza van.

Pető Lajos: Egyébként akár 3 millióról, akár 2 millióról van szó — az én információim 3 milliót jelez —, az összeg másodrendű fontossággal bír; a fő az arány. Ez pedig kétségtelenül sérelmes a vidéki sajtóra. (Ugy van.) Kívánságunk az, hogy minden vidéki lap elterjedtségéhez mérten jusson vasúti hirdetésekhez. (Zajos helyeslés.)

A *vasúti szabadjegyekkel* üzött eljárás szintén nagy mértékben sérelmes a vidéki sajtóra. Égbekiáltó igazságtalanság, hogy 30 fővárosi lap 400 állandó és tömérdek egy-egy utra szóló szabadjegyhez jut; ellenben 580 vidéki lapnak alig van 150—200 jegye. Hogy a kormány milyen indulattal viseltetik a vidéki sajtó iránt, bizonyítja a következő eset: Egyik vidéki lap szerkesztő nemrég a Délvidékre készülő beteg s szegény munkatársa részére jegyet kért. A kérvényben előadta, hogy szegény, beteg hirlapíró részére kéri a jegyet. A kérelmet kereken elutasították. De ugyanekkor engedélyeztek több szabadjegyet egy fővárosi lapkiadónak, aki azokat olyanoknak juttatta, akik arra igényt nem támaszthatnak. Az igazság az lenne, hogy minden vidéki lap, pártpolitikai állására való tekintet nélkül, kapjon legalább 1 állandó szabadjegyet — a nagyobb lapok kettőt-hármat — s azonkívül belső dolgozótársai részére egy-egy utra szólót. Hogy ezen a téren erőteljes intézkedéssel lehet eredményt elérni, bizonyíthatják a budapesti szaklapok, melyek — számszerint ötvenen — szövetséggé alakulván, az első esztendőben 27 jegyre tettek szert. A második évben már 87 állandó szabadjegyet eszközöltek ki.

Az egyes *kormánytárcák*, de különösen a *kereskedelmi, földművelési és pénzügyi* miniszterek hirdetéseinek közzétételénél is sérelmes, tarthatatlan az állapot. Csak egynéhány esetre akarok utalni. Például Zombor városa pályázatot hirdet a városi kis kiosk bérbeadására. A józan észjárás, a közérdek azt követelné meg, hogy ezt a hirdetést olyan lapba tegye közzé, melyet a helybeli vagy környékbeli reflektánsok olvasnak. De nem ezt teszi, hanem megküldi a Közzéadási Értesítőnek s valamely szaklapnak, melyeket csakis a nagyvállalkozók olvasnak. Itt egy másik eset: *Kecskemét* város tanácsa pályázatot hirdet jelzőtáblák szállítására. Ahelyett, hogy a hirdetést helyi lapnak adná le — hiszen ott is vannak e szakmabeliek, s így a helyi ipart elsősorban kell támogatnia — beküldi a Közzéadási Értesítőnek s a kormány által ajánlott valamely más lapnak, melyeknek létezéséről alig tud valaki. *Hódmezővásárhely* polgármestere pályázatot hirdet csatorna tatarozásra. A *pozsonyi* kórház igazgatósága pedig kórházi felszerelések

beszerzésére. Ezeket a hirdetéseket hiába keressük a helyi lapokban. Nem ott, hanem oly lapokban találjuk azokat, melyeket egy-két nagyvállalkozón kívül senki sem olvas.

Még sok esetet tudnék felsorolni. Hiszen a kezembem van a kormány kedvenc lapja, melynek minden száma tele van a vidéki városok és községek hirdetéseivel. (Mozgás.) Ezek az állapotok nemcsak a vidéki lapok, hanem a helyi iparosok és vállalkozók érdekeit is sértik. Itt tehát szintén erősen kell intézkedni a bajok orvoslása iránt. (Ugy van!)

Hát mit szóljak a *vármegyei hivatalos lapok* kezelése körül észlelhető visszaállapotokról? Itt egyenesen törvénybe ütköző cselekedetekkel állunk szemközt. Amikor a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvény életbeléptetésével egyidejűleg az akkori belügyminiszter kiadta az 1902. évi 125.000. számú vármegyei ügyviteli szabályrendeletet, abban világosan, félreérthetetlenül akként rendelkezett, hogy a törvényhatóságok által megindítandó vármegyei hivatalos lapokban a főszerkesztők és községek hirdetései *díjmentesen* közlendők. A 151. §. ugyanis azt mondja, hogy a lap előállítására *előfizetési* pénzből fedezendő és amennyiben ez nem elegendő, *a hiány a vármegye pénztárát terheli*. És mégis mi történt, tisztelt Közgyűlés? Egyes vármegyei alispánok oly magyarázó rendeletet bocsátottak ki, melyben a főszerkesztőket és jegyzőket utasították, hogy minden hirdetést kétszeri közlésre küldjék be a hivatalos lapnak, s az azokért — rém magas díjszabás szerint — felszámítandó díjakat fizessék ki. A községeknek tehát olyan terhet kell viselniük, amelyre őket semmiféle törvény nem kötelezi. Hogy ebből milyen kár származik a vidéki sajtóra: nyomban megmagyarázom: Minden község az év végén tudvalevően elkészíti a jövő esztendő költségeloirányzatát. Ebbe beállít egy 4—5—600 koronás tételt lapok előfizetéséért és hirdetések díjazásáért. Rendes körülmények között ez az összeg elegendő volt arra, hogy egyes községek néhány fővárosi, saját megyéjébéli és szaklapra előfizessen, s hirdetéseit — aszerint, amint annak természete megkívánta — több lapban közölhesse. Most azonban, mióta a vármegyei hivatalos lapok visszaélései felszínre vannak, az előirányzott összegnek tulnyomó részét az ezekben kötelezőleg megjelenő hirdetések díjazása emészti föl. A községek tehát nem hirdethetnek a megyéjébéli központi és járásbeli lapokban, s így károsodik a vidéki sajtó és szenved a közérdek, mert a hirdetés csak oly lapban jelenik meg, melyet szűkörről közönség olvas. Hogyha mi erről a belügyminisztert felvilágosítanánk, bizonyára változtatna a törvénytelen és tarthatatlan állapotot. (Ugy van!)

A *hirlapjegyek* és a lapok részére szükséges *postautalványok* értékének leszállításának szükségét ezuttal nem akarom feszegetni. E tekintetben az elnökség erőteljes akciót indított. Ámbár itt is meg kell jegyezni, hogy az eljárás módja nem elégíti ki.

Árny- és fényképek.

— Eredeti tárca. —

Írta: **Del Toró.**

(2)

Ezek tízes acélpálcákkal cimbalmozgatták el a »nagy urak« hátán a »Vig özveggy« keringőt. Reggel, délben és este egy-egy strófát »kottáztak« le szépen taktusra, de lia valamelyik felszisszent volna a fájdalomtól: még egy porciót kapott — ráadásul.

Ez már szabály a pokolban is.

Bizonyos, hogy ezek a »nagyfejúek« sohase hallották meg az igazi angyalok éneklését. Néha felszisszentek és a dupla porciót is eltűrték csupa akarnokoskodásból, hogy megmutassák Lucifer embereinek, hogy kemény legények, de azért is, mert tudták, hogy a föltött káposzta csak félmelegítve jó. Cudar erős: elpusztíthatatlan volt a természetük.

Az meg éppen nem lepte meg őket, hogy Lucifer napjában háromszor vágatott rájuk, hiszen a reték is reggel: mérge, délben: éték, este: orvosság. Mikor pedig már az estéli orvosságot is bevették, a Ciklopszok megnyitották a gözcsapokat, hogy a meleg gőz végigcsiklandozza az eleven husukat, aztán jég hideg sósvízbe áztatott lepedőkbe burkolták a földi »kis isteneket«, hogy csendes legyen az álmuk és azt mondták franciául:

— »Laku nótye«, — jó éjszakát!

Nem messze ettől a nagy kaszárnyától vásári bódék beláthatatlan sora húzódik. Ez a pokolbeli »Good templár« páholya. Csüggeteg arccal, mit a halálraszánt nagy betegek, ülnek bennök sorjában a falusi jegyzők. Mindegyikük előtt egy hatalmas boroskancsó áll — üresen. A nyakukra mágnessodrony van kötve, melyet

tüzesszemű, pirosnyelvű, hosszufarkó apró ördögök rángatnak előre-hátra, úgy, hogy a fejük minden percben a kancsó száját érintse.

Ilyenkor akkorákat csuklanak a nagy kintől, hogy szinte belekékül az arcuk. Az ember azt hinné róluk, hogy tentába mártott szerecsenek.

Pedig valamikor pirospozsgás arccal, peccesen lépkedtek a kőpalotáikban és »isteni nektárral« öntözgették a száraz torkukat. De hát ez akkor volt, mikor még a fejükön »pántlikás kalapot fujdogált a szellő«. Mikor még néma szájjal kecsegtette őket a földi remény, mikor még hittek mosolygó szép szavának s mégis megcsalta őket a földieknek látszó égi tünemény, mint ahogy Csokonai mondja.

Bizony nagyon kinozza a szívüket az, hogy még suttozva se szabad végig azt hangoztatni, hogy:

— »Mit is mondott a kabai asszony?«

Mert mikor egyenként leszállnak a pokol tornácába, azt kéri tőlük az ajtónálló főmarsall:

— Ki vagy?

— Jegyző volnék kegyelmes uram, — mondják szépegyve.

— Jegyző?! Mars a »józan egyesületbe«, — mondja haragosan a főördög és letaszítja a poklok mélységes fenekére.

Egy jó puskaövésnyire van tőlük a pokol vágóhidja. Undorító épület. Itt nyuazzák, vágják azokat a banditákat, kik 48-ban iszonyu kegyetlenséggel gyilkolták a magyarokat. A gyeheña tüzén pörkölik őket elevenen a legizmosabb öreg ördögök, kiknek e téren nagy gyakorlatuk van és nyaktilóval ütik le a fejüket, hogy az élet egészen kiröpüljön belőlük. Mikor pedig már nem rángatózik a testük, körülállják piszkos tetemeiket a kis ördögök és »keztüben dudálják« föltöttük a halotti »marsot«, aztán fölkapják a tetemeiket és egyenként vérral telített nagy kádakba hajgálják.

Vért szomjuhozta, hát most ihatnak bőven. Mikor ez megtörtént, az öreg ördögök belefújnak a sipjaikba és legott megjelenik a pokol »kirurgosa« egy hatalmas hurkatöltővel, azzal belefújja az élet tüzét a szájukba, mire rögtön újra megelevenednek és az előbbi tortúrán mennek keresztül.

Bizony Szodoma és Gomorha pusztulása meg a spanyol inkvizíció ehhez képest csak az »ezeregyéj« meséje. De legalább megtanulják, hogy: »Ne bánts a magyart!«

Ennyi »lelketnemesítő szépség« láttára, megint elszomorult Ambrus bátyánk szive és könyörögve mondta:

— Tisztelt nagyuram! . . .

— Tudom, tudom, hogy mit akarsz mondani öregem, — vágott a szavába Lucifer — de hát még elakarjak vezetni a muzeumba is.

— Talán máskor is jó lesz? — rebegte Ambrus bátyánk.

— Itt nem ismerik *ezt a szót*, — mondta Lucifer és haragosan csóválta a hosszú farkát. Ambrus bátyánk megint csak kénytelen volt követni a »mestert.«

Az érdekes muzeum a pokol legvégén terül el. Ez a pokol legnagyobb épülete. Veszedelemes lakói vannak, hát biztonságról kellett gondoskodni, nehogy »minden poklokon keresztül« megszökhessenek.

Ezermázsas vasketrecék vannak kolonba állítva és mindegyikben »spiritusszal« telített szűk rézkádak képezik a butorokat. Nyakig ülnek spirituszban az anyósok, a kádak mellett pedig hatalmas máglyák lobognak kísérteties fényvel. A lángok gyakran összecsapnak az anyósok feje fölött, kik riadva húzzák be fejüket a nyakuk közé, nehogy szénné égjének, mert élni még a pokolban is szeretnek. Olyanok, mint a kitömött múmiák. A hosszú nyelvük ki van tépve és előtűk fekszik egy kis arany tányérkán.

Zilahy Simon: Miért?

Pető Lajos: Mert a papiros-intézkedésnek nem vagyok híve. Azzal nagy eredményt elérni nem lehet. Itt is személyesen kellene közbelépni.

Az országgyűlési képviselők támogatását azért tartom szükségesnek, mert, tisztelt Közgyűlés, köztudomású dolog, hogy a kormány 5 képviselő kérelmét többre becsüli, gyorsabban teljesíti, mint bárkinek kívánalmát, legyen az bármi jogosult, igazságos. A képviselők pedig, akiknek a vidéki sajtó nagy szolgálatot tesz, bizonyára támogatni fogják mozgalmunkat.

A *kilences bizottság* kiküldését pedig azért kérem, mert ez mozgékonyabb, agilisebb szerve a szövetségnek, mint a választmány, mely havonta, sőt néha két-három hónapoként gyűl egybe és nehezen irányítható.

Tisztelt Közgyűlés! Beszédemnek a végére jutottam. Még csak néhány rövid megjegyzést óhajtok tenni.

A sajtót, tisztelt Közgyűlés, nagyhatalomnak szokták nevezni. (Felkiáltások: Igen, a fővárosi sajtó nagyhatalom, de a vidéki nem!) Hát én nem tudom, hogy egyesek milyen értelmet, fogalmat tulajdonítanak ennek a jelzőnek. Nagyhatalom és nagyhatalom közt nagy a különbség. Például — hogy ismét Oroszországra utaljak — ez is nagyhatalom. Csakhogy ott a hatalom számai egy ember kezében futnak össze. Egy ember gyakorolja a hatalmat kénye-kedve szerint, nem törődve milliók kiáltó panaszával, méltányos vágyaival, igazságos törekvéseivel, jogaival. Egy embernek az önkénye milliók jopát tiporja le.

Az ilyen értelemben vett nagyhatalmi helyzetből a magyar sajtó — azt hiszem — nem kér. Mi, tisztelt Közgyűlés, nem kérünk hangzatos jelzőkből, cifra címekből. Megmaradunk mi egyszerű intézménynek is. De mind ilyen hiven, lelkiismeretesen, becsületesen, és főleg önállóan és függetlenül akarjuk hivatásunkat teljesíteni. Hogy ezt zavartalanul és sikeresen tehessük, erkölcsileg és anyagilag erősödnünk kell. Ebben az irányban a kormányunk is segítenie kell bennünket, mert az erőteljes, független sajtó megteremtése nemcsak a mi érdekünk, hanem a magánérdek, hanem az állam érdeke is.

Barta Manó, a Pester Lloyd igazgatója: Az ebéd már készen van. Dely kétségbe van esve.

Pető Lajos: Hát akkor befejezem beszédemet, s kérem indítványomat elfogadni. (Zajos helyeslés.)

Sümei Vilmos: Pető Lajos indítványához hozzájárulok. Mindenben igaza van, csak abban az egyben nem, hogy a kormány vasúti hirdetésekre 3 millió koronát költ. Sokkal kevesebb ez az összeg. De ismétlem, az indítványnak minden része oly méltányos kívánalmakat, igazságokat tartalmaz, melyek elől elzárkózni nem lehet. A vidéki sajtónak a helyzete tagadhatatlanul kedvezőtlenebb a fővárosiánál. A bajokat tehát orvosolni kell. Javasolom, hogy Pető in-

ditványát elintézés végett adják ki a választmányoknak. (Helyeslés.)

Elnök: Kimondhatom tehát, hogy a közgyűlés Pető indítványát elfogadja és Sümei javaslatát értelmében annak végrehajtását a választmányra bizza.

H I R E K.**Pünkösdi dalok.**

1.

Nem írom én fel a neved
Rózsa levelére —
Elhervad a piros rózsa,
Neved akkor mi se óvja
S együtt hervad véle.

Beleírom rózsá helyett
Szívem közepébe —
Mert ez a szív meg nem halhat,
Amíg a te piros ajkad
Csókot hint fölébe.

2.

Tavaszi éjből nyári éj lett
S pünkösdi hajnalra
Rózsadiszben áll a kertek
Minden rózsafája.

Rózsabimbó volt még tegnap
Mind az a sok rózsá —
S egy éjen át kinyitotta
A szerelem csókja.

Mert szerelmes valamennyi,
Hiszen azért rózsá:
Szerelmes a forró napba —
És bár a nap elhervasztja,
Mítse tehet róla.

Olyan, mint a szerelmes szív:
Inkább meghal érte,
Akit szeret, de nem hagyja,
Hogy mást csókoljon az ajka
S ő epedjen csókos lázban égve.

3.

Ünnepi harangszó
Lágy szava cseng —
S leszáll a magasból
Estéli csend.

Mikor a muzeum kapuja bezárult Lucifer és Ambrus bátyánk mögött és alig néhány száz lépést sétáltak tovább, egyszerre csak a híres »jogászcserdés« kedves hangjait csapta fülükhöz a pokol »lágy fuvalma«:

»Rácz Palinak hegedűje,
Sajdiridi rozmaringom, virágom,
Vesztett volna az erdőbe,
Sajdiridi rozmaringom, virágom...«

De már erre megnyiták Ambrus bátyánk szemei és mohón kérdezte:
— Kik éneklék ezt a vértforraló, fenségesen szép nótát?

— Jaj, jaj! — mondta Lucifer. — Siessünk innen, mert ezek azok a kiérdemült jogászok, akik sastejen nőttek föl és oroszlan-zsirral kenték a hajukat. Ezek kócsagos kalpagot viseltek odafönt, mindig mozgott a szívük és korán jártak a lányokhoz, de a jogalanyról és jogtárgyról a »penzumokat« sohse készítették el, azért is »Wenczel« professzor a gyehennára ítélte őket. Most itt bünhődik a multat és jövődőt! Itt is csak kuruckodnak és mindig galibát csinálnak.

— Szeretnék velük parolázni, — mondta Ambrus bátyánk, kibén egyszerre fölébredt a magyar vírus.

— Nem lehet, kedves öregem. Ezekről a kurucoktól nemcsak az »osztrákok« ijedtek meg, de az ördögök is jobban félnek tőlük, mint a tömjéntől. Hiszen tudnod kell azt, hogy nem ütök a jogászt agyon még az ördögök se, — sajdiridi rozmaringom, virágom, — mondta Lucifer, aztán hirtelen megragadott a galléromnál és mint egy könnyű labdát, visszahajított a földre.

En röpültem, röpültem, mint az éjjeli bogár, de egyszerre beleütöttem a fejemet a falba, az nagyot koppant, aztán — fölébredtem.

Csak azt sajnálom, hogy a feleségeimmel nem találkozhattam!

(Vége.)

Az alkonyat szárnyán
Közelg az éj,
Széttérítve fátylát
Sötétfeketének.

Alusznak a rózsák —
Aludjál te is.
Fürtös fejed nyugtasd
Szívemre itt:
Dobogása mellett
Ringasd magad
Szép álomországba...
Álmom te vagy!

HONTHY ISTVÁN.

Pénzügyminiszteri kinevezés. A pénzügyminiszter *Benedek* János zentai királyi adóhivatali gyakornokot adótitázzá ideiglenes minőségben kinevezte.

Övönödi kinevezések. A közoktatásügyi miniszter *Gyenes* Flóra és *Schick* Valéria bezdáni községi kisdudóvónókat a *bezdáni* állami kisdudóvónóhoz kisdudóvónókká nevezte ki.

Jegyzőválasztás Bajsán. Bajsán e hó 24-én töltötték be a Kanyó Ödön halálával megüresedett jegyzői állást. *Huszonyeg* pályázó közül *Jabloneczky* Elemér rácmiliticsi segédjegyzőt választották meg 34 szavazattal. Az új jegyző nyomban letette az esküt.

Jubiláló főrabbi. Dr. *Pap* Ignác ujvidéki főrabbi, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, ez idén ünnepli negyvenedik lelkesi évfordulóját. Evégből dr. *Lusztig* Nándor indítványára a hitközség képviselőtestülete megválasztja örökös tiszteletbeli tagjává és a jubileummal egyidejűleg fogják a templomot is felavatni. A jubiléumot dr. *Balla* Aladár főispán és dr. *Demetrovics* polgármester nagyon meleghangú levélben üdvözölték. Dr. *Balla* főispán levele így szól:

Nagyságos Főrabbi Ur!

Igaz örömmel sietek az első között üdvözölni Főtisztelendő Urat, akkor, midőn 40 évi kiváló munka után szerető hívei a nemeslelkű, fenkölt gondolkozású és érdemekben gazdag lelkipásztort, — e város közönsége pedig a magyarság ügyének egyik lelkes előharcosát ünnepli Nagyságod személyében.

És Nagyságod valóban büszke lehet erre az ünneplésre. Mert ennek nem a szokás és ötlesteremtő mesterkelt okok, hanem a szeretet spontán megnyilatkozása és az Ön személyéhez fűződő kiváló munkatényeknek tisztelet és elismerést parancsoló hatalma a rugói. Ugyancsak, melyek a legfelső elismerés ritka dicsőségében már évekket ezelőtt részesítették Nagyságodat, a koronás arany érdemkereszt méltó tulajdonosát.

Az a 28 év, melyet áldásdus lelkipásztorkodásának idejéből magának vall Ujvidék: a lelkiélet nemességére nevelő papot, a felekezeti közötti béke egyik megteremtőjét, a hazafias érzésre nevelő tanítót és a magyarság rajongó szeretetére buzdító magyar hitközségközt dicséri Nagyságodban.

Az a 20 esztendő pedig, melyet e város fórumán, mint törvényhatósági bizottsági tag eltöltött, a komoly, öntudatos és hazafias közéleti tevékenység bizonyosságait szolgáltatja.

Igaz örömmel köszöntöm Ont, Főtisztelendő Ur, a jól megérdemelt ünneplés alkalmából és kívánom, hogy az ünnepeltéskor megnyilvánuló osztatlan szeretetet és nagyrabecsülést még nagyon soká élvezhesse.

Fogadja kiváló tiszteletem őszinte elismerését.

Balla Aladár, főispán.

Furcsa döntés az óbecsei tanítók ügyében. Óbecséről jelentik: Különös véghatározatot hozott a közoktatásügyi miniszter a mi tanítóink lakbér kiegészítése ügyében. Ugyanis Óbecsén, a népoktatási törvény rendelkezései szerint a tanítóknak 360 korona lakbér jár, ha nincs természetbeni lakása. Amde Óbecse község, mint iskolafőntartó 300 koronát fizet csak. A tanítók kérték tehát a lakbér kiegészítését, a mit el is rendelt a vármegyei bizottság. A község fellebbezése folytán a miniszter elé került a dolog, a mely a közigazgatási bizottság határozatának azt a részét, hogy a tanítóknak kiadandó a lakbér-pótlék és kerti illetmény, jóváhagyta, csak annyiban módosított, hogy ezt a pótlékot nem a község, hanem az iskolafőntartó hitközség köteles fizetni a tanítóknak. Így a tanítók most már megkapják ugyan a 2 év óta sürgetett kiegészítést, de ez a miniszteri döntés furcsa helyzetbe hozza a hitközségeket, a melyeket a miniszter tévesen nevez iskolafőntartóknak, mert tudott dolog, hogy nálunk a politikai község az iskola mindennemű kiadásainak a viselője. Ezen meglepő miniszteri határozat folytán a hitközség

Ez azt jelenti, hogy: »beszélni ezüst, hallgatni arany«.

Micsoda elviselhetlen kincs is lehet egy örökkévalóságon át spirituszban ülve hallgatni egy asszonyt, hát még az — anyósoknak?!

Ilyent csak a ravasz Lucifer gondolhatott ki ördögös eszével. De akármilyen ravasz is Lucifer, az anyósok tulaján az eszén, mert ha nem tudnak is beszélni, két ujjukat (mutató és középső) tartják föl a spirituszból, mint a »kutba esett« piripócsi leányzó és azzal jelzik, hogy övék az »utolsó szó«.

Hát bizony ez úgy van a pokolban is.

A muzeum másik oldalán vannak a hazarúlok. Ezeknek a száma már oly nagy, hogy össze kell őket szorítani, mint a heringeket. Lucifer hirdetett is már pályázatot az épület kibővítésére.

Hatalmas jelző póznák vannak a lábaikhoz leásva, melyekre lángbetűkkel van felírva a nevük és ez a mottó: »Szeresd a hazát!«

Mindenki könnyen megismerheti a legnagyobb bűnösöket. Mert a jó Isten mindent megbocsájthat idővel, csak egyet nem bocsáj meg sohasem: »a hazarúlast.«

Minden kigondolható módon kinnózzák ezeket a megtévelyedetteket az ördögök. A szemeket lángpallóssal vakítják meg, füleikbe tüzes ölmot öntenek, a bőrkükből szijart hasítanak, véres testeiket vasvillával szurkálják és forró olajban főzik. Aztán előbujnak »Vulkánus« izmos legényei a kovácsműhelyből, ráteszik az árulók fejét a nagy ülővasra és nehéz kalapáccsokkal addig lapítják, míg velővel töltött palacsinta nem lesz belőlük.

A pörölyök ütemszerű játéka bejárja a muzeumok kormos falait és a visszavert csengőbongó hangok egyre csak azt búgják: »a tüdejét, a máját, minden oldalbordáját«...
Brrr!

két ut előtt áll. Vagy külön hitközségi pótadót vet ki hűveire, mert a kívánt fizetésekre alapja nincs; vagy megkeresi a községet, hogy kimélje meg a külön pótadó kivételétől s ugymint eddig fizesse továbbra is a tanítók járandóságait a meglévő szerződési viszony alapján. És ez az utóbbi a leghelyesebb, a legrövidebb eljárás, mert azért a 3—400 korona járandóságért külön adót kivetni és ezt a nagy munkát ezrekre menő tiszt kiadásokkal beszélni, igazán felfordult állapotot teremtene. A mi népünk nincs hozzá szokva a külön hitközségi adóhoz. Bármint járjon el azonban a hitközség, annyi bizonyos, hogy a tanítók járandóságait most már feltétlenül igényelhetik és követelhetik.

Hock János Ujvidéken. A népszerű papot, Hock János országgyűlési képviselőt f. hó 28-ára várják Ujvidékre, hogy felolvasást tartson. Az előadást az Uránia színház rendezi, színe kerül »Az Ur Jézus« tanításai, élete és halála.

Vértesi Károly a 48/49-es honvédek-ről. Lovag dr. Balogh Sándor, a 48/49-es honvédegyület elnöke meghívta *Vértesi Károlyt*, a Bácsmezei Irodalmi Társaság elnökét a Budavár bevételének évfordulójára alkalmából rendezett ünnepségekre. A banketten a mi jeles írójárunk a következő szép, magas szárnyalású, lendületes beszédben emlékezett meg a 48/49-es honvédekről:

Tiszteletre méltó 48-as honvéd urak!

Balogh Sándor dr. urnak, kedves urambátyámnak és igaz szívű barátomnak, az önök nagybecsült elnökének a szives hívása folytán foglalok helyet ebben a tiszt és diszes körben, melyben az önzetlen magyar hazaszeretet lakozik.

Nagy kitüntetésnek s felejthetetlen eseménynek tartom azt reám nézve, hogy egyszer az életemben a régi, dicső 48-as honvédeknek ebben az uri társaságában lehetek s hogy a gondolatom, lelkem szárnyán önökkel szállhat vissza a réges múltba, a nagy idők eseményeihez s hogy itt, önök között, a magyar honvéd világ színe-java gyülekezésében, mint legilletékesebb helyen csordultig telhet meg szívem a hazafias érzéssel, melyet időnként fel kell frissítenünk, nehogy a mai önérdemes korban az élet lótas-futásában megcsökkenjen.

Határtalan tisztelője voltam mindig a 48-as honvédeknek, második honszerzőknek, mindig bámulatra ragadtak az ő dicső tetteik, melyeket gyakran forgattam az elmémben.

Nekünk, törpe utódoknak, kiknek nem volt olyan magasztos cselekvési terünk, mint önöknek igen tisztelt uraim, nekünk a nagy időknek csak a magasztalása jutott osztályrészül, de ebből azután kivettem én is bőven a részemet, amennyiben szerencsés vagyok másfél évtizeden át vezetni városunkban, Zomborban, a március 15-iki szabadság-ünnepnek a rendezését s mondhatom, hogy ünnepélyünknek az egyik fénypontja mindig a 48-as honvédek felköszöntése volt.

A tegnapi évforduló nagy nap is, országos ünnepe minden igaz magyarnak, mert egy hősi cselekvésnek az emlékezése csatolja szívünket, lelkünket, gondolatunkat a budai vár falhoz; ott esett el az én kedves Kálmán bátyám is az ifjúságának virágában. Ő is ültette a szabadság fáját, de ennek az árnyékában már nem pihenhetett. Ő is hangoztatta a szabadság szózatát, anélkül, hogy megismerhette volna a szabadságot magát. Vaskos könyvben rövidesen sem férne meg az önök dicső tetteinek a felsorolása, Clío maga is kifáradt a sok feljegyzésben.

Dicső tettek azonban magasztalásra nem szorulnak, mert az értéküket önmagukban bírják, miként fényét a nap. Itt csak színeknek a halvány vázolásáról lehet szó, mert valamiként a reggkorányt, esthajnal, festő, ha művész is, ecsetével soha sem foghatta hűen vászonra, azonképpen az önök dicső tetteit sem énekelheti meg méltóan a költő, írhatja meg hűen az író, mert valamiként a palettáján nincsenek olyan égő, ragyogó színek, melyeknek kellene, úgy a magyar nyelv teljes szótárában sincsenek meg azok a szavak, melyekkel méltón lehetne kifejezni az önök hazafias cselekedeteit is.

A nagy idők ura, az élet ura megajándékozta önöket igen tisztelt uraim, áldásdus, hosszú élettel. A magyarok Istene a magyaroknak is adta ezt az életajándékot az önök hosszú életében, hogy önök, az önzetlen hazaszeretet világító példái legyenek, tanulja meg önöktől a késő nemzedék, hogyan kell a hazát szeretni.

Könyv lapján a képnek, tanár elbeszélésének nem lehet az a színessége, mint amikor önök, szemtanuk, fültanuk és korbellek beszélnek igen tisztelt uraim a nagy idők eseményeiről. Regének tűnik az fel nekünk, pedig úgy volt, amiként önök azt elbeszéltek szélté-

ben-hosszában az országnak. A történelem mondja, hogy úgy volt, igaz mind.

Legnagyobb megilletődéssel veszem azért a poharat kezembe, hogy elköszöntsem azt valamennyiük egészségére, hosszú életére, jólétére és jóvoltára, mert meg vagyok a lelkemben afelel győződve, hogy amíg a dicső honvédek közöttünk élnek, addig a hazaszeretet fokozottabb mértékben lesz a szívünkben. Azért bizom, hogy a régi, regés, legendás és dalaik nagy időknek az emléke, élő szóban, ismétlem, *élő szóban* sokáig éljen!!!

Házasságok. Pókász Béla tanárjelölt eljegyezte *Máry Irma* kisasszonyt Szabadkán.

Fodor Hugó zentai kereskedő e hó 30-án tartja esküvőjét *Lázár Margit* kisasszonnyal.

Lenhard József szegedi kereskedő eljegyezte *Hauser Etelka* kisasszonyt Zentán.

Betétyszerkesztés befejezése Hercegszántón. Az ezen év április havában a tagosítás befejezésére irányuló telekkönyvi betétmunkálatok letárgyalására Hercegszántó községbe kiszállított betétyszerkesztő bizottság elvégezte munkálatait a helyszínen és így az új betétek elkészítése most már csak a legrövidebb időn belül meg fog történni.

Iskolai látogatás Hercegszántón. Hercegszántó iskoláit — mint levelezőnk írja — a zombori m. kir. tanfelügyelőség nevében kedden meglátogatta a kiküldött segédtanfelügyelő. A tanítók közül különösen *Ferendzsin Ferenc* tanító működésével volt igen megelégedve, amit ittletek az illető tanító előtt különösen kiemelt.

A Bácsalmás és Környéke című hetilap, melynek dr. *Mészáros Miksa* bácsalmási ügyvéd volt a szerkesztője, pártolás hiányában megszűnt.

— **Hock János Szabadkán.** Az ország legnépszerűbb katolikus papja, *Hoch János* országgyűlési képviselő május 30-án pünkösdi vasárnapján a városi színházban tartja egyetlen felolvasó estélyét, mely alkalommal a budapesti Uránia színház rendez előadást. Színe kerül *Hoch János* legújabb nagysikerű három felvonásos darabja »Az Ur Jézus« tanításai, élete és halála. A darab változatlanul úgy mint Budapesten a 170 eredeti, világhírű színes vetített és 14 darab mozgófényképpel kerül előadásra. Jegyek ezen fölötte érdekes színházi este *Heumann Mór* könyvkereskedésében kaphatók.

Fizetésektelenség Kulán. *Milutinovits Boskó* üzletének 10 éves fennállása után fizetésektelenség lett.

Halálozások. *Gendelbach József* szigorló orvos és katonaoorvos növendék e hó 24-én hétfőn reggel 28 éves korában Szentfűlöpön meghalt. A derék fiatalembert úgy szülőfalujában, mint a fővárosban, ahol a tudományos pályára készülő bácskai ifjak körében vezető szerepet vitt, őszintén szerették és becsülték. Széles látókörével, nagy tudásával és fáradhatatlan ambíciójával sok magasztos, hasznos ügynek kiváló szolgálatot tett. Szentfűlöpön ő alapította meg a szüneti szabadtanfolyamokat, melyekkel a lapok is sokat foglalkoztak. Elhunyt színes körben méltán kelt nagy szomorúságot. Temetése, melyen óriási közönség volt jelen, nagy gyászpompával ment végbe. Képviselve volt a hatóság, az egyletek, a tanulóifjúság stb. A család a halálos hírt gyászjelentésben tudatta. Az elhunytban dr. *Pertschy Ferenc* ny. főorvos közeli rokonát gyászolja.

Molnár Géza törvényszéki bíró 3 heti betegség után e hó 18-án Ujvidéken meghalt. Nagy részvét mellett temették el.

Obrenov Lehel ujvidéki főgimnáziumi tanuló a napokban meghalt.

Goldfahn Sándor zombori előnyösen ismert kereskedő a napokban 67 éves korában meghalt. Temetése nagy közönség részvételével történt.

Özv. *Heiller Mór* né a napokban Baján meghalt. Az elhunyt urnőben *Weisz Nándor* bajai városi tanácsnok az anyósát gyászolja.

Uj nyomda Bácsalmáson. A »*Bácsalmási Járás*« kiadója, *Hechtl Géza* Bácsalmáson új nyomdát rendez be.

Csöd Ujvidéken. *Pessnig Dávid* ujvidéki kereskedő ellen elrendelték a csődöt. Tömeggondnok dr. *Boksán Milos*.

Pénztárosok választása Béregben. Béreg községben — mint levelezőnk írja — a tavalyi általános községi előjárásági tagok választása alkalmával megválasztott pénztárosok időközben leköszöntek állásaikról, ezek helyett más pénztárosok választása most történt meg *Mentényi Sándor* tb. bajai főszolgabíró vezetése mellett. A közszeretben álló tb. főbíró közmegegyezésre nagy körültekintéssel és tapintattal intézte el a zajongva pártoskodók között a választást. Megválasztották szótöbbséggel *Zsivity Mártint*, a

az előbbeni években már pénztárosként működött béregi lakost községi pénztárosnak és *Keller Jánost* adópénztárosnak. Ezzel a zajos választás befejezést nyert és ősi szokás szerint fecerunt magnum áldomás.

Egy vakember mint gyujtogató. Kishegyesen a napokban — mint levelezőnk írja — *Kovács Medárd* 60 éves vakember pipára gyujtott. Az égő gyufát a szemétdombra dobta. Az azon levő papiros tüzet fogott s a lángok átcsaptak *Tóth Albert* házára, mely részben leégett.

Öngyilkosság Kossuthfalván. *Szűcs Sándor* 54 éves kossuthfalvi lakos a napokban az istállóban felakasztotta magát. Mire megtalálták, halva volt. Minthogy veszedelmes alkoholistá volt, valószínű, hogy tettét részeg állapotban követte el.

Husvizsgálók vizsgálata Szabadkán. Az 1909. évi április hó 19-én kezdődött husvizsgálók tanfolyama Szabadkán most ért véget *Hulya Sándor* m. kir. állami főállatorvos vezetése mellett. A tanfolyamon 11 hallgató vett részt, kik közül 8-an képesítették a husvizsgálat végzésére, hárman a vizsga letételétől visszaléptek.

Véres verekedés Kossuthfalván. *Szuhankó István*, *Lócsi József*, *Somogyi István* és *Kiss Sándor* kossuthfalvi lakosok ellen följelentést tettek a csendőrségnek, mert *Varró Józsefet* az utcán megtámadták és véresre verték.

Kis fiu mint gyujtogató. *Farkas József* 11 éves fiu a napokban fölgyujtotta özv. *Fodor Sándorné* náddal földött házát Kossuthfalván.

Betöréses lopás Hercegszántón. Betöréses lopást követtek el Hercegszántón — mint levelezőnk írja — a múlt éjjeli órákban. Az utca felől eső ablakot bezúrták és így *Róth Dániel* hercegszántói kereskedő üzletébe behatoltak. Elvittek mintegy 1500 korona készpénzt. A tetteseket a csendőrség nyomozza.

A szerelem hatalma. Hercegszántón — mint levelezőnk írja — a községi péknek szemrevélt felesége a náluk lakott péksegéddel annyira barátságos viszonyban állott, hogy most a kora reggeli órákban a pékmester feleségének és segédjének csak hűlt helyét találta. Az asszony elvitte az egyik gyermekét magával, de a kisebbiket a férjénél hagyta. No meg egy pár forint is utra kelt a szökevényekkel, kiket a bajai járási főszolgabíróság most kőröz.

Egy adai gabonakereskedő fizetésektelensége. *Goitein József* adai kereskedő bejelentette a gabonatözsédnek, hogy fizetési kötelezettségeinek nem tud eleget tenni. Azok a bizományosok, akiknél Goiteinnak angazsmánjai voltak, kényszerfedezéseket bonyolítottak le. A hitelezők a legmesszebbmenő engedményekre voltak hajlandók Goiteinnal szemben, aki azonban úgy látszik látható vagyonnal nem rendelkezik, mert a felkínált egyezségi ajánlatot nem fogadta el.

A bezdáni katolikus legényegylet május 30-án pünkösdi napján saját helyiségében, zászlója javára zártkörű táncvigalommal egybekötött műkedvelői előadást rendez. Belépődj: Körszék 1 korona 60 fillér, zártszék 1 korona, állóhely 60 fillér. (A 60 filléres jegyek táncra nem érvényesek.) Kezdeté este 8 órakor. Színe kerül a »Sárga csikó«.

Harcias kocsikázók. *Schwarz Mór* bácsbokodi vegyeskereskedő a minap *Lóvi Mór* rémi korcsmárossal egy kocsin hajtattott *Katymárról* Bácsbokod felé. Az uton találkozott egy kocsiival, amelyen ülők ezen kiáltással: »Térj ki zsidó« kocsijukkal nekimentek *Schwarzék* nek és ostorokkal összevissza vagdalták őket, sőt az egyik bicskával is fenyegetődött. A csendőrök kinyomozták a harcias kocsikázókat, *Krisztman Péter* 22 éves, *Kiss Mihály* 24 éves és *Molnár Szaniszló* 29 éves bácsbokodi béresek személyében. *Molnár* beismerte, hogy ő vagdosta meg ostorával *Schwarzékat*.

A Zentai Gazdakör május 30-án, azaz pünkösdi vasárnapján, könyvtára javára *Kreutle Pál* vendéglőjének összes termeiben zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti díj személyenként 80 fillér. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Elgázolt kisleány. Izgalmas jelenet játszódott le Baján szombatn reggel a plébánia-templom előtt. Egy kocsiiban megvadultak a lovak és örült rohanással futottak. Egy kis leány éppen arra haladt és ijedten futott a lovak elől. De már késő volt. A lovak elütötték. A leánykának szerencsére súlyosabb baja nem történt.

Szerencsétlenség egy építésnél. Ujvidékről jelentik: A gázgyárral szemben épülő *Bernold Lipót* tulajdonát képező butorgyártelepen nagy szerencsétlenség történt péntek délután.

Mintegy 15—20 munkás dolgozott az épület tetején, midőn ennek egyik pillére bedőlt és az épület azon része a rajta levő munkásokkal, épület anyagokkal leszakadt. Az esetről értesített rendőrkapitányság részéről Vasdényei és Zanbauer rendőrkapitányok, dr. Koda és dr. Deák ker. orvosok nyomban megjelentek a helyszínén és a mentési munkálatokhoz fogtak; még szerencse a szerencsétlenségben, hogy halálos baleset nem történt, csupán egy munkás sérült meg súlyosabban. Bíró S., aki a 6 méter magas tűzfalról egyenesen a földre zuhant és nagy mennyiségű téglát esett rá, minnek következtében belső sérüléseket szenvedett. Nagyobb sérüléseket szenvedtek még Kéri Mihály kőművessegéd, Vlaskalics Józsefné és Mihajlovics Éva. A sérültek valamennyien lakásukra szállítottak. Megjelentek még hamarosan a helyszínén Szabó vizsgálóbíró, Konjovics kir. ügyész és a véletlenül ép itt időző Donner Kornél szabadkai ker. iparfelügyelő, kik a vizsgálatot megejtve, a baleset okául a rossz anyagot és az építési engedélytől eltérő építkezést állapították meg. Hogy a felelősség kit és mily mértékben terhel, az a megindított bünvádi eljárás során fog megállapítani.

Az apatini polgári leányiskola május hó 19. és 20-án a Hockstock-féle vendéglőben daljátékkal egybekötött jótékony célú színelőadást rendezett, mely két előadás nagy élvezetet nyújtott Apatin közönségének és több mint 400 K bevételt eredményezett a jótékony cél részére.

Az első est programja — mint leveleznők írja — ez volt:

1. Prolog. Előadta Fischl Olga III. oszt. növendék. Nagy és megérdemelt sikert aratott.
2. Madarak dalversenye. Daljáték. Zenéjét szerette Stojanovits. Szövegét írta dr. Martos Ferenc. Személyek: Tündér — Velther Katalin, Szarka — Perl Irma, Rigó — Postily Mariska, Kakuk — Speiser Mariska, Héja — Becker Irén, Fülemüle — Friebeisz Lenke, Pacsirta — Hankónyi Leona, Bagoly — Hermansdorf Terézia, Verebek — I., Fűjék — II., Vadgalambok III—IV. oszt. növendékek. Nagy elismeréssel kell adoznunk a polgári leányiskola kiváló tantestületének, kik fáradságot nem ismerve, a növendékeket ily nehéz dalműre előkészítették. Tisztán énekeltek és jól mozogtak a színpadon a fiatal tündérek. Kiváló hangról és készültségről tettek tanuságot: Friebeisz Irénke, Velther Katalin és Hermansdorf Terézia.
3. A korcsolyaművész. Monolog. Irta Farkas Imre, nagy jártassággal előadta Dienes Mariska IV. oszt. növendék.
4. Gyermekek szimfónia. Hyden-től. Négykézre előadták zongorán: Postily Olga és Fischl Olga.
5. Petőfi szobra. Melodráma. Szövegét írta Szepessy László, zenéjét szerző Kerner Jenő. Szavalt a nagy érzellem Hankónyi Leona. Zongorán kísérte Rosner Harry, ki már mint növendék elárulta művészi tehetségét.
6. Die Wallfahrt nach Kerlaar. Irta Heine Henrik. Szavalt igen szépen Baldt Katalin.
7. Az új nevelő. Vigjáték 1 felvonásban. Irta Murai Károly. Közreműködtek a következő növendékek: Fertner Mariska, Eckert Margit, Ivancsó Irén, Krammer Mariska, Herrenhutter Margit, Hitzhaus Róza, Wiederkehr Teréz, Stiglitz Mária, Szager Róza. Kitűnően játszottak mindannyian és kiváló tehetséget árult el Eckert Margit. Szeretettel tapsolt a nagyszámú közönség a kedves leánykának.

A második est Rosner Harry IV. oszt. növendék saját szerzeményű prologjával kezdődött. Rosner Harryban határozott költői tehetséget fedeztünk fel. Előkelően adta elő Szeidl Magda IV. oszt. tanuló.

Mint színműt a második estén adták a »Házát«-t. Irta Barta Irén.

A D. M. K. E. Palánkán. A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület palánkai fiókjának éves közgyűlése múlt vasárnap tartotta. Marton István áll. gazd. intéző elnöki megnyitóját követően előterjesztései során megemlékezett arról a szép elismerésről, amelyben a központi elnökség részéről a fiók munkásságáért részesült. Kardos Pál polg. isk. tanár titkári jelentése szerint a fióknak van 6 alapító és 150 rendes tagja. A múlt évben 7 közművelődési estét rendezett, melyeken szavaltatok zeneszámok s népszerű formában tudományos felolvasások voltak többnyire vetített képek bemutatása mellett. Ilyen közművelődési estéket nemcsak helyben, hanem a vidék nemzetiségi községeiben is tartott és tart a jövőben is a »Palánkai Dalárda« közreműködésével. Felnőtték részére analfabéták oktatása és realismeretek, építőipari szakrajz tanítása céljából továbbképző tanfolyamot nyitott. Könyvtárát a többnyire nemzetiségi lakosság szívesen használja. Szeremmegyei szegény, de arra érdemes magyar fiukat a tagok élelmezési és pénzbeli hozzájárulásával iskoláztatott a helybeli polgári iskolában. A tanulók nyelvismerete érdekében a cseregyermek elhelyezését közvetíti, szóval a rendelkezésre álló minden alkalmas esz-

köz felhasznált arra, hogy a magyarság és közművelődés érdekét ezen nemzetiségi városban és vidéken hűségesen szolgálja.

A Csantavér állomástól Csantavér községig tervezett vasútvonal építését már legközelebb megkezdik, mert a község képviselő-testülete legutóbb a vasút céljaira 120.000 korona törzsrészcégy jegyzését határozta el.

A baja - nagybaracska - dávod - küllöd-bezdán-zombori helyi érdekű vasút összes építendő vasúti állomásait egy a »helyi érdekű vasutak« megbízásából kiküldött bizottság járta be a napokban, hogy a leendő forgalomról tájékozódást nyerjen a helyszínén. Ez alkalommal meggyőződött a bizottság arról, hogy a gazdasági termőföldek szolgáltatva terményeken kívül számos ipartelep: sertés- és marhahizlalók, téglagyárak, cserépedénygyárak, fatelepek, erdősegek, szőlő- és gyümölcsstelepek mindannyian hozzájárulnak a leendő forgalom élnélkültségéhez a rendes személy és áruforgalom kivül.

A titeli közút javítása. A zombori állam-építészeti hivatal folyó hó 17-én tartott versenytárgyalást a 4200 koronával előirányzott titeli téglaközútnak fenntartásához szükséges téglát és homok fedanyag szállítására és beépítésére. Ajánlatot tettek: Schmidtmayer J. (Titel) téglára 31 K, homokra 4 K és átrakásra 31 fill., Neujahr Vilmos (Titel) téglára 32 K, Fábrián Antal (Temerin) homokra 4 koronával és átrakásra 40 fillérral. A hivatal Schmidtmayer J. ajánlatát terjeszti fel jóváhagyásra.

Új cégek és cégváltozások. Bács megyében újabban eme cégek létesültek és változások történtek:

Óbecse. Spaitz Miláné sz. Szivácsky Zórka fűszer- és vegyeskereskedő.

Bezdán. Ifj. Csirszka Konrád fűszer- és vas-kereskedő és szódavizgyártó.

Bácsalmás. Rosenberg Adolf fűszer- és divatárú nagykereskedő. (Az 1909. március 23-án kelt társasági szerződés alapján az elhalt Rosenberg Miksa helyett Rosenberg József mint egyforma képviselői joggal fölrüházott tag belépett a cégbe.)

Kishegyes. Keresztény fogyasztási szövetkezet. (Fodor Ambrus helyébe Csernik Benjámint került az igazgatóságba.)

Küllöd. Küllödi első önszegélyző egyesület. (A régi igazg. tagok töröltettek. Az újak bejegyeztettek.)

Ujverbász. Ujverbázi Takarékp. R. T. (Delhaes R. vezérigazgató, Kármán József igazgatóhelyettes, Polákovits Jakab, Rónai Ignác, Seidl Ferenc és Schneider Pál igazgatósági tagok e minősége töröltetett; ellenben az 1908. évi február hó 25-én tartott közgyűlésen megválasztott Hirschl Manó vezérigazgató, Seidl Nándor igazgatóhelyettes, Bíró Adolf, Breitwieser Jakab, Hegel Jakab, Oberländer Fülöp, Wagner György és Hilkene Keresztély igazgatósági tagok e minősége bejegyeztetett.)

Zombor. Zombori Keresk. és Iparbank felszámolás alatt. (Brauner Adolf felszámoló helyébe Gruics Dusan póttagot választották meg felszámolóvá.)

Szentfülöp. Szentfülöpi hitel- és takarékszövetkezet. (Krevinka József és Pertschy Vendel helyébe dr. Pertschy Ferenc és Kühn István választották meg.)

Ujverbász. Löbl Fülöp és Fürst fakeskedése. (Tulajdonosok Löbl Fülöp magánhivatalnok és Fürst Miksáné sz. Löbl Vilma.)

Ujvidék. Wagner és tsai egyesült ujvidéki szikviz- és oxigénviz gyára. (Dr. Horváth Gézáé cégjegyzési jogosultság nélkül társtag lett. Gerich István pedig cégjegyzési jogosultsággal ruházott föl.)

Gyufagyár Ujverbáson. Ujverbáson a napokban megalakult az *Ujverbázi Gyufagyár Részvénytársaság*. Igazgatósági tagok lettek: dr. König Soma, dr. Deák Béla és Kanyó József. Üzletvezető Bröder Jakab. Az alaptőke 100.000 korona (1000 darab 100 koronás részvény.)

Pályázat törekvő fiatal iparosok részére. A szegedi kereskedelmi iparkamara pályázatot hirdet egy, a kereskedelemügyi miniszter ur által adományozandó **600 koronás külföldi utazási ösztöndíjra**.

Az ösztöndíj elnyeréséért bélyegtelen kérvényen folyamodhatnak a kamara kerületéből (Szeged, Hódmezővásárhely, Baja, Szabadka, Zombor, Zenta, Ujvidék városok, Bácsbodrog és Csongrád megyék) oly törekvő és kellőleg képesített iparos ifjak, kik az év folyamán tapasztalatok gyűjtése és szakmájukban leendő magassabb kiképzés céljából külföldi utat tenni készek.

Felsorolandók és illetőleg igazolandók a folyamodásban a pályázó lakhelye, családi és vagyoni viszonyai, foglalkozása, előképzettsége, nyelvismerete, erkölcsi magaviselete, esetleges tanulmányai, az általa elnyert kitüntetések és végül az ösztöndíj elnyerése esetén teendő utazás iránya, részletesen megjelölve, valamint az is, vajjon az illető katonai kötelezettségének eleget tett-e már és vajjon biztosítva van-e előre is egy megfelelő külföldi gyárban vagy műhelyben való alkalmaztatása, esetleg valamely külföldi szakiskolába leendő felvétele. A folyamodónak kötelezettséget kell vállalnia aziránt, hogy az ösztöndíj különbeni visszafizetésének terhe alatt *vissza fog térni hazájába* és külföldön szerzett ismereteit *itt fogja értékesíteni*.

Azok, kik katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget, vagy az alól felmentve nincsenek, az ösztöndíjra nem számíthatnak. A kis-korukért atyjuk vagy gyámatyjuknak kell jóállaniok a fenti kötelezettség betartása tekintetében.

A pályázatok 1909. évi május hó 31-ig küldendőek be a szegedi kereskedelmi és iparkamara-hoz.

KÖZGAZDASÁG.

Új gazdasági tudósító. A földmívelési miniszter *Tarkovits* Zsigmond ófutaki lakost gazdasági tudósítóvá nevezte ki.

Bácsbodrog Vármegyei Gazdasági Egyesület 1909. évi május hó 31-én (Pünkösöd hétfő) délelőtt 9 órakor Zomborban az egyesület székházában (Rákóczy-ut) tartja rendes évi közgyűlést. A tárgysorozat ez: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az egyesület múlt évi működése és állapotáról szóló igazgatói jelentés. 3. A folyó évi munkaterv megállapítása. 4. A múlt évi zárszámadások előterjesztése, az igazgató-választmány és tisztikar, valamint számvizsgálók részére felmentvény megadása. 5. Folyó évi költségvetés megállapítása. 6. Három évre egy elnök, egy társelnök, egy ügyv. társelnök és 4 alelnök választása. 7. Három évre 30, esetleg 60 igazgató-választmányi tag választása. 8. Számvizsgáló bizottság választása. 9. Esetleges indítványok.

Sajtópavillon a szegedi orsz. kertészeti kiállításon. A május 29-én Szegeden megnyitott országos virág-gyümölcs- és veteménykertészeti kiállítás egyik érdekes látványossága lesz a díszes sajtópavillon, melyben a különféle gazdasági szakkönyveket és szaklapokat, valamint a gazdasági kérdésekkel foglalkozó napi- és hetilapokat fogják ismertetés céljából a nagyközönségnek bemutatni. A rendezőség ezután kéri fel a kiadóhivatalokat, hogy szak- és napilapjaik s szakkönyveik néhány példányát dr. *Bodor* Antal egyll. igazgató címére mielőbb küldjék be Szegedre.

Lóosztályozás Herczegszántón. A 3 évenként megtartani szokott lóosztályozást katonai szempontból Herczegszántón most tartották meg elég jó eredménnyel. Az osztályozáson a járás részéről jelen volt Mentényi Sándor bajai tb. főszolgabíró, Boróczy Ernő járási m. kir. állatorvos, a katonaságot br. Fiáth Béla m. kir. honvédszázados képviselte a 10-ik honvédszázad részéről, a közigazgatási bizottság nevében Kilbinger Ferenc nyugalmazott pécsi püspöki gazdasági számtartó volt kiküldve.

Sertésvész. Bács megye következő helyein hivatalosan megállapították a sertésvést: Bajmokon, Jánosalmán, Mátételken, Herczegszántón, Torzsán, Ujverbáson, Bajsán, Kossuthfalván és Zentán a III. kerületben.

Takonykór és bőrféreg Bács megyében. Kuczorán, Ujverbáson, Kerényen, Magyar-kanizsán és Zentán az I. kerületben hivatalosan megállapították az állatok közt a takonykört és bőrférget.

Szerkesztői üzenetek.

G. M., Versegh. Van. A beiratások szeptember 1-én, 2-án eszközöltetnek. Igazgatója *Kardos* Ignác, aki szívesen nyújt részletesebb felvilágosítást.

H. K., Ujvidék. Köszönjük. A legutóbbi számot újból postára tettük.

B. T., Zenta. Meglesz.

E. K., Vajszka. Elküldtük.

Budapest, Ferencz-József-rakpart. A másodikikat nem tudtuk fölhasználni, mert a papír mindkét oldalára volt írva, s a számozás is hibás volt. Ez pedig sok galibát okozott volna a nyomdában.

Levelező, Apatin. Megsürgöttük. De nem hiszük, hogy eredménye lesz, mert az illetők igen szűkeblűek.

T. N.-r. Még nem jutott ide.

Sz. M., Baja. Átvettük. Holnap továbbítjuk.

St. K., Zombor. Egyik közelebbi számunkban. —

M. R. Jolán Bezdánban lakik; Honthy István Pécsen, Molter Károly Ujverbáson. Az utóbbi jelenleg Budapesten tartózkodik.

H. M., Szabadka. Hasonló dolgok hirdetésként kezeltetnek, tehát díjazás jár értük. Önnek kivételesen díjtalanul közöljük.

W. E., Kecskemét. Már a múlt héten intézkedtünk. Ha most újból elmaradna, úgy kérjük rögtön értesítését. — A monografia ára kötetenként 16 korona. Beszerezhető az *Országos Monografia Társaságnál* (Bpest, Arany János-u. 1.)

Ujvidéki színészet. Technikai okokból maradt el.

Cs., Temerin—Ujvidék. Nem értjük, hogy az ujvidéki színbizottság egyik tagja a nekünk szóló levelet miért teszi Temerinben postára.

H. I., Pécs. Kijavítottuk. A többről levélben írunk.

1607 kig. 1909 szám.

Pályázati hirdetmény.

Csurog községében üresedésben lévő és 1200 korona évi fizetéssel javadalmazott kataszteri nyilvántartói állásra

1909 évi június hó 16-iki lejárattal. Szerb nyelv tudása megkívánatik, — kellőleg felszerelt folyamodványok a fenti határidőig hozzám nyújtandók be.

Zsablya, 1909. évi május hó 19.

Dr. Széchényi Tamás,

3—1

főszolgabíró.

2043—1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Petrőcz községben üresedésben levő **jegyzői állásra**

pályázatot hirdetek és felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **1909. évi június hó 15-ikéig** nyujtsák be.

Javadalmazás: Kézpénzben (a kézbesítési díj és a természetnyelvek megváltási ára beszámításával) 1284 korona, szabad lakás, a község belterületén lévő szőlőskert, $\frac{3}{4}$ -ed telek föld és ennek tartozékát képező legelő illetménynek hasznélvezete, 3360 kg. széna, 15 méter és 17 cm. kemény tűzifa, saját szükségletére megkívánható közfuvar.

Ujvidék, 1909. évi május hó 20-án.

Nikolits Izidor,

2—1

főszolgabíró.

871—1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Herczegszántó községben 800 korona évi törzsfizetés, 200 korona állami kiegészítéssel javadalmazott községi

segédjegyzői állásra

pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi június 25-ikéig** nyujtsák be.

Baján, 1909. ápril 29.

Vojnits Máté,

főszolgabíró.

Dárdai közigazgatási törvénytár

második kiadása jutányos áron eladó. A mű pótkötetekkel együtt 11 kötetet tesz ki.

Pallas Lexicon

18 kötetes olcsó áron eladó. Cim a kiadóhivatalnál.

3—2

Aki sokáig és mindig jó egészségben akar !!! élni !!!

aki a doktor és patika igénybevételét kerülni kívánja, az igyék valódi 15%o-os

trebinyei vörös bort.

Kapható

Stankovits Lázár kereskedőnél **Sztapáron.**

2 pezsgős üveg 3 korona. Franco szállítva bárhová. 22—3

Tizenegy illusztrált folyóirat

kölcsön előfizetésben **csak 30 fillér.**

Kölcsön könyvtár

havi előfizetésre.

A vidék részére külön kedvező feltételek. Felvilágosítást nyújt

Első

Budapesti Családi Olvasókör

Budapest, Eötvös-u. 37.

KULCSÁR ÉS TÁRSA

mázoló-, fényező- és diszítési műintézet

BUDAPEST, VIII., REVICZKY-TÉR 4. SZÁM.

Elvállalunk mindenféle **festészeti, mázóási és kárpitozási** (tapeta) diszító munkálatokat, a legmodernebb kivitelben, **kastélyok, villák és lakások** számára. — **Kávéházak és éttermek** diszítése tekintetében szak-

Nagyságos Asszonyom és Uram!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy külföldi utunkról Bécs-Berlin-München-Dresdából bő tapasztalatokkal hazatérve, elhatároztuk, hogy Felső-Bácskában

épület és mű-butorasztalos üzletet nyitunk,

hol a butorasztalosság terén a közönséget művészes kivitelű butorremekeinkkel elhalmozni óhajtjuk. Készítünk minden e szakmába vágó egyszerű, finom és mű-butorokat, u. m.: ebédlő, háló, uri, iroda, könyvtár, előszoba, szálló, iskola, templom, fürdő, üzlet portal berendezéseket stb.

Megrendeléseket elvállalunk, modern lakásberendezéseket, minden a butor és épület iparban előforduló munkálatokra. Kívánatra költségvetéssel, rajzokkal, famintákkal úgy bel- mint külföldi faanyagokból szolgálunk és a nálunk készített munkákért mindenkor szavatoltságot vállalunk.

Magunkat becses pártfogásukba ajánlva maradjunk kitünő tisztelettel 31—1

Varga és Rasztik

épület és mű-butorasztalosok.

Fő-tér. BÁC S A L M Á S Fő-tér.

Bácsmegeye földrajza

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy **ez az egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szives jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanúgyúknön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítása, 24 képpel van diszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

Mezei Mihály községi tanító **Zenta.**

Mintákkal és költségelőirányzattal ingyen szolgálunk.

„Blickensderfer“ eredeti amerikai

írógép

azonnal látható irással.

Tiszta acélszerkezet.
Gyönyörű szép irással. — Az író-
gépek legolcsóbbja.**Ara teljes felszereléssel csak
300 korona.**

Írógép kellek a legolcsóbb árakban szállítanak.

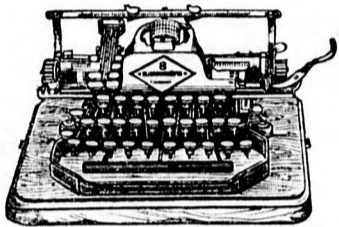
Részletfizetésre is adatik.

— Sokszorosításra is alkalmas. —

Állandó képviselő:

Ezer Antal
Apatin

Járási Általános Takarékpénztár.

26—25

Jó földek.Bács-Bodrogmegye szomszéd-
ságában **bőtermő szép sik****földek eladók,**melyekből tetszésszerinti darabok
vehetők 10 holdtól 500 holdig
egy-egy tagban. Holdanként
(1600 □-ölével) ○○○○○○**500 K-tól 800 K-ig.**Amint a vevő egy negyedrészt
lefizet, a föld nevére iratik és a
fenmaradt hátralék olcsó
kamat mellett **10-től 50**
évig törleszhető. ○○○○○○A vevők a földjükkel szabadon
rendelkezhetnek és egymásért
nem felelősek. A birtok meg-
tekinthető és vétel esetén azon-
nal átvehető, bővebb felvilágo-
sítást nyújt ○○○○○○**Papp Károly,**
Óbecse, Magas-utca 12.

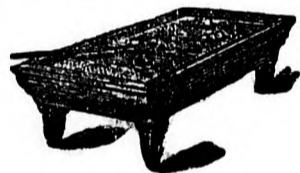
3—1

HIVATALOSbélyegzőket, pecsén-
mókat, keletbélyegzőt, szá-
mozógépeket és minden e
szakba vágó munkát a legju-
tányosabban készít azElső magyar ruggyanta-
bélyegzőgyár és intézet:**GEDULDIGER HUGÓ**
vésnök**BUDAPEST,**
VI. ker., Váci-körút 17. sz.
A Bácsmegeyi Gazdaszövettség szállítja.
Árjegyzék kívánatra ingyen.Freystädtler Flóra
emlékiratai!**Életem****Szerelmeim
Szenvedéseim**Irta: **Báró Splényiné Freystädler
Flóra.**Az ismert budapesti milliomosleány megragadó
közvetlenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv
megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszony-
nak, de kiáltó vád is társadalmunk legelőkelőbbjei
ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év
előtt milliókkal bíró nőt a züllés útjára kergették.A szerző arcképével díszített kötetet **2 K-ért** küldi a**Kereskedelmi Reklámvállalat,**
Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.Utánvétellel **2 korona 50 fillér.**

Kezelés előtt!

Kiefer János
fogtechnikus Apatin.Készít: műfogakat kautschukban úgy mint
aranyban.Speciálitás: Hidmunka aranykoronákra
erősítve.

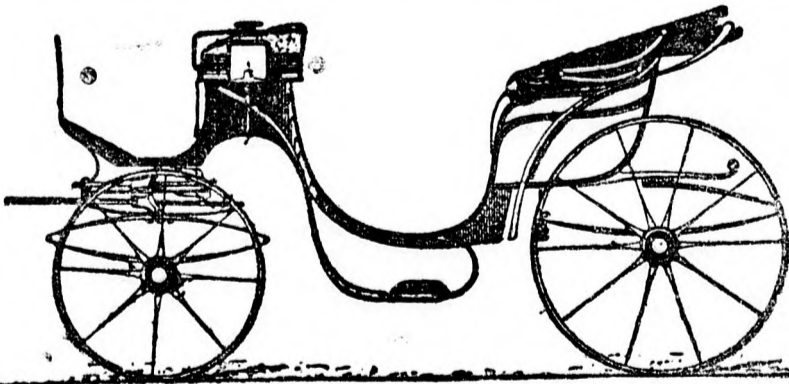
Kezelés után!

MÁRTON ISTVÁNelső alföldi tekeasztal-gyártó
ipartelep**SZEGED,**

Boldogasszony-sugárút 58. szám.

Legújabb szerkezetű fordítható **tekeasz-
talok** jótállás és kedvező fizetési feltételek
mellett. **Régi tekeasztalok** becserelése
méltányos áron. Teljes kávéházi berende-
zések, tekeasztalok átvonása és javítása.
Raktáron tart **dákókat** és mindenféle ká-
véházi felszerelések.

Rajzok és költségvetések ingyen.

kocsigyártó és lópatkoló műhelytnyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint
Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink
az 1896. évi **országos kiállításon** ki lettek tüntetve.Az 1885. évben a Budapesti
Állatorvosi főiskolában a **patkolási** különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.**Mindezek előrebocsajítása azon reményre jogosít, hogy e téren úgy a szakértelem, mint
külsőnra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.**Régi kocsikat** ujakra becserelek.**Képes árjegyzék** ingyen.**Átalakításokat** jutányosan készítek.

Nemzetközi Tejgazdasági Kongresszus

Budapesten június 6—11-ig.

Nemzetközi Gépkiállítás az Iparcsarnokban az

ALFA Separator r.-t. Budapest, VI. Lomb-u. 11.

szakkiállításával minden szakembernek, nagy- és kiscgazdának megtekintésre legjobban ajánlható.

ALFA-LAVAL SEPARATOROK, legujabb minta,
ALFA-TEJSZÁLLÍTÓ KANNÁK, szabadalmazott zárral,
ALFA-TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK,
ASTRA-ELŐMELEGITŐK és **PASTEURÖK**,
ASTRA-VISSZAHÜTŐ-HEVITŐK,
ASTRA-VAJKÉSZITŐK,
ASTRA-ÖNFORGATÓ GYURÓK,
ASTRA-TEJSZINÉRLELŐK.

Minta-tejgazdasági tervek megtekintésre kitéve.

Az országos állatkiállításán,

mely ugyanakkor a **Tattersaalban** tartatik meg, az **Alfa-Sátor**-ban a „Kühne“ gépgyár állit ki **Alfa** gépeket.